

Drepturi reproductive

Accesul la avort legal

Tysiac împotriva. Poloniei

20 martie 2007

Reclamantei i s-a refuzat un avort terapeutic, după ce a fost avertizată că miopia ei, deja severă, s-ar putea agrava dacă își va duce sarcina până la termen. În urma nașterii copilului, aceasta a avut o hemoragie retinală și a fost diagnosticată cu dizabilitate severă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că reclamantei i se refuzase accesul la un mecanism efectiv capabil să determine dacă erau întrunite condițiile pentru obținerea unui avort legal, **cu încălcarea art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#).

A., B. și C. împotriva. Irlandei (cererea nr. 25579/05)

16 decembrie 2010 (Marea Cameră)

Trei femei care locuiau în Irlanda, rămase însărcinate neintenționat, se plâneau că, din cauză că era imposibil de obținut un avort legal în Irlanda¹, fuseseră nevoite să meargă în Regatul Unit pentru acest lucru, iar procedura fusese umiltoare, stigmatizantă și cu riscuri pentru sănătatea lor. Una dintre reclamante în special, aflată în remisie după o formă rară de cancer și fără să știe că este însărcinată, efectuase controale contraindicate în sarcină. Aceasta aflase că sarcina i-ar putea provoca o revenire a cancerului și crezuse că acest lucru îi pune viața în pericol.

Curtea a constatat că Irlanda nu și-a îndeplinit obligația de a pune în aplicare dreptul constituțional la avort legal. Astfel, **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce o privește pe reclamanta care suferea de cancer în remisie (Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** în ceea ce le privește pe celelalte două reclamante), deoarece nici căile de atac judiciare, nici serviciile medicale disponibile în Irlanda nu îi permisese reclamantei să-i fie stabilit dreptul la avort legal. Curtea a observat, în special, incertitudinea din jurul procesului prin care se stabilea dacă sarcina unei femei prezenta un risc pentru viața acesteia și că amenințarea cu sancțiuni penale avea un efect „semnificativ de descurajare” atât asupra femeilor, cât și asupra doctorilor.

¹. A face avort sau a ajuta pe cineva să facă avort constituie infracțiune în Irlanda. Cu toate acestea, exista un drept constituțional la avort în cazul unui risc grav și real pentru viața mamei.

R.R. împotriva Poloniei (nr. 27617/04)

26 mai 2011

Unei mame a doi copii – însărcinată cu al treilea copil despre care se credea că suferă de o anomalie genetică gravă – i se refuzase în mod deliberat accesul în timp util la testele genetice la care avea dreptul, de către medici care se opuneau avortului. De la prima ecografie care indica posibilitatea ca fătul să fie deformat până la primirea rezultatelor amniocentezei au trecut șase săptămâni, prea târziu pentru ca reclamanta să ia o decizie informată dacă să continue sarcina sau să solicite un avort legal, deoarece termenul-limită legal expirase. Fiica acesteia s-a născut ulterior cu cromozomi anormali (sindromul Turner²). Reclamanta susținea că creșterea și educarea unui copil grav bolnav le-au adus prejudicii ei și celorlalți doi copii. În plus, soțul acesteia a părăsit-o după nașterea celui de-al treilea copil.

Curtea a constatat că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane și degradante) din Convenție deoarece, în primul rând, reclamanta, care se afla într-o situație foarte vulnerabilă, a fost umilită și tratată incorect și, în al doilea rând, pentru că decizia dacă aceasta ar fi trebuit să aibă acces la testele genetice recomandate de medici a fost afectată de amânare, confuzie și de lipsa unei consilieri și informări corespunzătoare. De asemenea, Curtea a constatat că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, pentru că dreptul polonez nu includea mecanisme efective care i-ar fi permis reclamantei să aibă acces la serviciile de diagnostic disponibile și, având în vedere rezultatele acestora, să ia o decizie informată dacă să solicite sau nu un avort. Având în vedere că dreptul polonez intern permitea avortul în cazuri de malformații ale fătului, trebuia să existe un cadru juridic și procedural adecvat, care să garanteze că femeilor însărcinate le sunt puse la dispoziție informațiile relevante, complete și viabile despre starea de sănătate a fătului. Curtea nu a fost de acord cu guvernul polonez, care susținea că a oferi acces la testele genetice prenatale înseamnă, de fapt, furnizarea accesului la avort. Femeile solicitau accesul la astfel de teste din multe motive. În plus, statele aveau obligația să își organizeze serviciile medicale astfel încât să garanteze că exercitarea efectivă a libertății de conștiință a personalului medical, într-un context profesional, nu împiedică pacienții să obțină acces la serviciile la care au dreptul din punct de vedere legal.

P. și S. împotriva Poloniei (nr. 57375/08)

30 octombrie 2012

Cauza privea dificultățile întâmpinate de o adolescentă, care a rămas însărcinată în urma unui viol, în demersul pentru obținerea accesului la avort, în special din cauza lipsei unui cadru juridic clar, amânării din partea personalului medical și, de asemenea, din cauza hărțuirii.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că reclamantelor li se oferiseră informații derutante și contradictorii și nu au primit consiliere medicală obiectivă; iar faptul că accesul la avort era subiectul unor dezbateri aprinse în Polonia nu absolvea personalul medical de obligațiile profesionale privind confidențialitatea medicală.

Cereri pendinte

K.B. împotriva Poloniei și alte trei cereri (nr. 1819/21, 3682/21, 4957/21 și 6217/21), K.C. împotriva Poloniei și alte trei cereri (nr. 3639/21, 4188/21,

². O afecțiune genetică care afectează aproximativ una din 2 500 de fete, în care persoana afectată nu are perechea normală de doi cromozomi X. De asemenea, acestea au de obicei o înălțime mai mică decât media și sunt infertile. Alte probleme de sănătate ce pot apărea la persoanele cu sindrom Turner includ afecțiuni renale și cardiace, hipertensiune arterială, obezitate, diabet zaharat, cataractă, afecțiuni ale tiroidei și artrită. Unele persoane afectate pot avea, de asemenea, dificultăți de învățare.

[5876/21 and 6030/21](#) și [A.L. - B. împotriva Poloniei și alte trei cereri \(nr. 3801/21, 4218/21, 5114/21 și 5390/21\)](#)

Cereri comunicate guvernului polonez la 1 iulie 2021

Aceste cereri privesc la dreptul la avort legal în Polonia și, în special, la o dispoziție legală privind avortul legal în cazul anomaliilor fetale, declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională poloneză. Curtea a primit peste 1 000 de cereri similare.

Curtea a comunicat cererile guvernului polonez și a adresat părților întrebări în special în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

[M.L. împotriva Poloniei \(nr. 40119/21\)](#)

Cerere comunicată guvernului polonez la 8 octombrie 2021

Donarea de embrioni și cercetarea științifică

[Parrillo împotriva Italiei](#)

27 august 2015 (Marea Cameră)

Această cauză privea interdicția prevăzută de Legea nr. 40/2004 din Italia, care o împiedicase pe reclamantă să doneze în scopul cercetării științifice embrionii obținuți în urma fertilizării *in vitro* care nu erau destinați unei sarcini. În temeiul art. 1 (protecția proprietății) din Protocolul nr. 1 la Convenție, reclamanta se plângea că nu putuse să își doneze embrionii, concepuți prin reproducere asistată medical, în scopul cercetării științifice și fusese obligată să îi țină într-o stare de crioprezervare până la moartea acestora. Reclamanta considera, de asemenea, că interdicția în cauză constituise o încălcare a dreptului ei la respectarea vieții private, protejat prin art. 8 din Convenție.

Curtea, căreia i s-a solicitat pentru prima dată să se pronunțe asupra acestui subiect, a hotărât că art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție era aplicabil în acest caz sub aspectul „vieții private”, deoarece embrionii în cauză conțineau materialul genetic al reclamantei și, prin urmare, reprezentau o parte constitutivă a identității acesteia. Curtea a considerat, pentru început, că Italiei trebuia să i se dea un spațiu de manevră considerabil („marjă de apreciere extinsă”) în privința acestui aspect sensibil, așa cum s-a confirmat prin lipsa unui consens european și textele internaționale pe acest subiect. Curtea a mai reținut că procesul de elaborare a Legii nr. 40/2004 condusese la discuții considerabile și că puterea legislativă din Italia ținuse seama de interesul statului de a proteja embrionul și de interesul indivizilor implicați de a-și exercita dreptul la autodeterminare. Curtea a mai susținut că nu era necesar în această cauză să se examineze întrebarea sensibilă și controversată când începe viața umană, deoarece art. 2 (dreptul la viață) din Convenție nu era în discuție. Observând, în cele din urmă, că nu exista nicio dovadă că partenerul decedat al reclamantei ar fi dorit să doneze embrionii în scopul cercetării medicale, Curtea a concluzionat că interdicția în cauză fusese necesară într-o societate democratică. În consecință, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție. În final, în ceea ce privește art. 1 (protecția proprietății) din Protocolul nr. 1 la Convenție, Curtea a considerat că nu era aplicabil în prezenta cauză, întrucât embrionii umani nu pot fi reduși la statutul de „bunuri” în sensul acestei dispoziții. Acest capăt de cerere a fost, prin urmare, respins.

Nașterea la domiciliu

[Ternovsky împotriva. Ungariei](#)

14 decembrie 2010

Reclamanta se plângea că nu i se permisesse să nască acasă, argumentând că moașele sau alți profesioniști din domeniul medical erau descurajați efectiv prin lege să o asiste, deoarece riscau să fie urmăriți penal. (Recent existase cel puțin un astfel un astfel de caz de urmărire penală).

Curtea a constatat că reclamanta nu era, în fapt, liberă să aleagă să nască acasă din cauza amenințării permanente de urmărire cu care se confruntau cadrele medicale și a lipsei unei legislații specifice și cuprinzătoare în această privință, **cu încălcarea art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

Dubská si Krejzová împotriva Republicii Cehe

15 noiembrie 2016 (Marea Cameră)

Această privea legislația din Republica Cehă care făcea imposibil în practică ca mamele să fie asistate de o moașă în timpul nașterii la domiciliu. Reclamantele, două femei care doriseră să evite intervenții medicale necesare la nașterea copiilor lor, se plâneau că din cauza acestei legi nu avuseseră altă opțiune decât să dea naștere într-un spital dacă doreau să fie asistate de o moașă.

Marea Cameră a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că autoritățile naționale dispuneau de un spațiu de manevră considerabil în reglementarea chestiunii nașterii la domiciliu, un subiect asupra căruia nu există consens la nivel european și care implică probleme complexe de politică sanitară, precum și alocarea de resurse ale statului. În cazul reclamantelor, Marea Cameră a considerat că politica actuală a Republicii Cehe păstra un echilibru just între, pe de o parte, dreptul mamelor la respectarea vieții private și, pe de altă parte, interesul statului de a proteja sănătatea și siguranța copilului și a mamei, în timpul nașterii și după naștere. În plus, din 2014 guvernul ceh luase unele inițiative în vederea îmbunătățirii situației în maternitățile locale, în special prin stabilirea unui nou comitet guvernamental de experți în obstetrică, în profesia de moașă și în drepturile conexe ale femeilor. În cele din urmă, Marea Cameră a invitat autoritățile cehe să își continue progresul prin revizuirea constantă a dispozițiilor legale relevante privind nașterea la domiciliu, asigurându-se că acestea reflectă dezvoltările medicale și științifice, respectând în același timp pe deplin drepturile femeilor în domeniul drepturilor reproductive.

Pajić împotriva Croatiei

4 octombrie 2018

Cauza privea legislația croată în materie de naștere la domiciliu. Reclamanta în speță era o mamă care născuse cel de-al patrulea copil la domiciliu cu ajutorul unei moașe din străinătate. Aceasta susținea în special că, deși dreptul croat permite genul de naștere respectiv, femeile în situația sa nu puteau face această alegere în practică deoarece nu puteau obține un ajutor profesionist.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A acceptat că, la prima vedere, puteau exista îndoieli cu privire la existența în Croația a unui sistem de asistență pentru nașterea la domiciliu. Prin urmare, a solicitat autorităților să consolideze legislația relevantă astfel încât aspectele respective să fie în mod clar și expres reglementate. Cu toate acestea, Curtea a constatat că reclamanta fusese în mod clar informată, prin scrisorile Colegiului moașelor din Croația și ale Ministerului Sănătății primite în timp ce aștepta cel de-al patrulea copil, că legislația internă nu oferea niciun ajutor în domeniul nașterii la domiciliu. Curtea a mai constatat că autoritățile păstrasera un echilibru just între dreptul reclamantei la respectarea vieții sale private și interesul statului de a proteja sănătatea și siguranța mamelor și a copiilor. A subliniat în special, că, în momentul de față, Convenția nu obliga Croația să permită nașterile la domiciliu programate. Există încă o mare discrepanță între sistemele juridice ale statelor contractante în ceea ce privește nașterile la domiciliu, iar Curtea a fost sensibilă la faptul că legislația s-a dezvoltat treptat în acest domeniu.

Kosaitė-Čypienė și altele împotriva Lituaniei

4 iunie 2019

Cauza privea legislația lituaniană în privința asistenței medicale la nașterile la domiciliu. Reclamantele, patru femei, solicitaseră fără a avea succes ca Ministerul Sănătății să modifice legislația care interzicea personalului medical profesionist să acorde asistență

la nașterile la domiciliu. Se plâneau, în special, că legislația descuraja personalul medical să acorde asistență la nașterile la domiciliu.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție. A constatat că Lituania păstrase un echilibru just între interesele implicate: dreptul reclamantei la respectarea vieții sale private și interesul statului în ceea ce privește sănătatea și siguranța. În special, cele patru femei puteau opta pentru oricare dintre secțiile de maternitate înființate în Lituania începând din anii '90 pentru a asigura condiții asemănătoare cu cele din căminul familial femeilor însărcinate, în special în Vilnius, unde locuiau acestea. Pe deasupra, era disponibilă asistență postnatală în cazul unei urgențe apărute în timpul sau după nașterea la domiciliu. În plus, deși Lituania modificase recent legislația privind nașterea la domiciliu, nu fusese obligată să facă acest lucru în temeiul Convenției Europene, având în vedere marile discrepanțe dintre sistemele juridice ale statelor contractante în această privință.

Reproducerea asistată medical

Evans împotriva Regatului Unit

10 aprilie 2007 (Marea Cameră)

Reclamanta, care suferea de cancer ovarian, efectuase o fertilizare in vitro (FIV) cu partenerul ei, înainte de a i se extirpa ovarele. Șase embrioni fuseseră creați și depozitați. Când cuplul și-a încheiat relația, fostul ei partener și-a retras consimțământul pentru folosirea embrionilor, deoarece nu dorea să fie părintele genetic al copilului reclamantei. Legislația națională cerea, în consecință, ca embrionii să fie distruși. Reclamanta se plângea că legislația internă permitea fostului său partener să-și retragă în mod efectiv consimțământul pentru depozitarea și utilizarea de către aceasta a embrionilor creați în comun, împiedicând-o să aibă vreodată un copil cu care să fie înrudită genetic.

Pentru motivele expuse de Cameră în hotărârea din 7 martie 2006, potrivit cărora problema momentului în care începe dreptul la viață se încadrează în marja de apreciere a statului, Marea Cameră a constatat că embrionii creați de reclamantă și de fostul ei partener nu aveau dreptul la viață. A hotărât, așadar, că **nu a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție. Marea Cameră a mai considerat că, dată fiind lipsa de consens la nivel european, faptul că normele interne erau clare și fuseseră aduse la cunoștința reclamantei și că acestea păstrasera un echilibru just între interesele concurente, **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În cele din urmă, Marea Cameră a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** din Convenție.

Dickson împotriva Regatului Unit

4 decembrie 2007 (Marea Cameră)

Reclamantului, un deținut având de executat o pedeapsă de minim 15 ani pentru omor, i se refuzase accesul la servicii de inseminare artificială pentru a-i permite să aibă un copil cu soția sa care, născută în 1958, avea puține șanse să conceapă după eliberarea lui.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție întrucât nu fusese păstrat un echilibru just între interesele publice și private concurente.

S.H. și alții împotriva Austriei (nr. 57813/00)

3 noiembrie 2011 (Marea Cameră)

Cauza privea două cupluri austriece care doreau să conceapă un copil prin FIV. Unul dintre cupluri avea nevoie să utilizeze sperma de la un donator, iar celălalt ovule donate. Legislația austriacă interzice utilizarea spermei pentru FIV și donarea de ovule în general. Curtea a reținut că, deși exista o tendință clară în Europa în favoarea permisiunii pentru donarea de gameți pentru fertilizarea in-vitro, consensul era încă în curs de dezvoltare și nu era bazat pe principii legal stabilite. Legiitorii austrieci încercaseră, printre altele, să evite posibilitatea ca două femei să pretindă că sunt mama biologică a aceluiași copil. Aceștia abordaseră cu atenție un aspect controversat care ridica întrebări

complexe de etică și nu interziseseră persoanelor particulare să meargă în afara țării ca să urmeze tratamente pentru infertilitate indisponibile în Austria. Curtea a concluzionat că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Totuși, a subliniat importanța examinării constante a evoluțiilor juridice și a dezvoltărilor științifice rapide în domeniul procreării artificiale.

Costa si Pavan împotriva Italiei

28 august 2012

Cauza privea un cuplu de italieni, purtători sănătoși de fibroză chistică, care intenționau, cu ajutorul procreării asistate medical și al screening-ului genetic, să evite transmiterea bolii copilului lor.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că ingerința în dreptul reclamanților la respectarea vieții lor private și de familie fusese disproporționată. A observat, în special, inconsecvența legislației italiene, care refuza cuplului accesul la testarea embrionului, dar autoriza terminarea asistată medical a sarcinii dacă fătul prezenta simptome ale aceleiași boli. Curtea a subliniat, de asemenea, diferența dintre această cauză, care viza diagnosticul preimplantare (DPI) și inseminarea omologă³, și cauza *S.H. și alții împotriva Austriei* (a se vedea supra), care viza accesul la inseminare heterologă. Deși chestiunea accesului la DPI ridică probleme delicate de natură morală și etică, alegerile legislative făcute de Parlament în această privință nu eludau controlul Curții.

Knecht împotriva României

2 octombrie 2012

În iulie 2009, embrionii congelați depozitați de reclamantă într-o clinică privată fuseseră confiscați de autorități datorită unor îndoieli cu privire la autorizațiile clinicii. Reclamanta întâmpinase ulterior dificultăți considerabile în a asigura transferul de către stat al embrionilor la o clinică specializată pentru a-i putea folosi într-o procedură de fertilizare in vitro (FIV). În fața Curții, reclamanta se plânga că această situație avusese ca rezultat încălcarea dreptului ei la viață privată și de familie.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Instanțele interne confirmaseră în mod expres că reclamanta a suferit o încălcare a drepturilor sale în temeiul art. 8 datorită refuzului autorităților de a permite transferul embrionilor și îi oferiseră reparațiile solicitate pentru încălcare, ceea ce a dus la transferul embrionilor într-un timp relativ scurt. Așadar, fuseseră luate măsurile necesare pentru a asigura respectarea dreptului reclamantei la respectarea vieții sale private.

Nedescu împotriva României

16 ianuarie 2018

Reclamanții, un cuplu căsătorit, susțineau că nu își putuseră recupera embrionii care fuseseră sechestrați de către parchet în 2009 și că fuseseră împiedicați să mai aibă încă un copil. Fuseseră pronunțate hotărâri judecătorești în favoarea cuplului pentru recuperarea embrionilor, însă nu putuseră fi executate.

În cauză, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând, în special, că faptul că reclamanții fuseseră împiedicați să își recupereze embrionii, așa cum dispuseseră Înalta Curte de Casație, constituise o ingerință în dreptul lor la respectarea vieții private care nu era prevăzută de lege.

Charron si Merle-Montet împotriva Franței

16 ianuarie 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantele, un cuplu de femei căsătorite, se plâneau că cererea lor de reproducere asistată medical fusese respinsă pe motiv că dreptul francez nu autoriza astfel de servicii medicale pentru cuplurile formate din persoane de același sex.

³. Cu gameți ai cuplului (a se compara cu inseminare heterologă – cu gameți donați).

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**. A observat, în special, că decizia spitalului de a respinge cererea reclamantelor de acces la reproducerea asistată medical fusese o decizie administrativă individuală, care putea fi atacată în fața instanțelor administrative cu acțiune în anulare pentru abuz de autoritate. Reclamantele nu utilizaseră totuși această cale de atac. În speță, observând importanța principiului subsidiarității, Curtea a constatat că reclamantele nu epuizaseră căile de atac interne.

Petithory Lanzmann împotriva Franței

12 noiembrie 2019 (decizia Comitetului privind admisibilitatea)

Cauza privea cererea reclamantei de a transfera sperma fiului său decedat într-o unitate capabilă să organizeze reproducerea asistată medical sau prin maternitate de substituție gestațională. Reclamanta se plânga, în special, că îi fusese imposibil să aibă acces la sperma fiului său în vederea organizării, în conformitate cu ultimele sale dorințe, a reproducerii asistate medical, prin intermediul unei donații către un cuplu infertil sau al unei maternități de substituție gestaționale, proceduri care ar fi autorizate în Israel sau în Statele Unite.

Curtea a observat că plângerea reclamantei cuprindea, de fapt, două capete distincte. În primul rând susținea că este o victimă indirectă, în numele fiului său decedat, în timp ce în cel de-al doilea pretindea că este o victimă directă, deoarece fusese privată de posibilitatea de a deveni bunică. Curtea a declarat ambele capete ale cererii **inadmisibile**, observând în special că dreptul unei persoane de a decide cum și când să devină părinte era un drept netransmisibil și că art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție nu garantează dreptul de a deveni bunic.

Cereri pendente

Gauvin-Fournis împotriva Franței (nr. 21424/16)

Cerere comunicată guvernului francez la 5 iunie 2018

Cererea privește interdicția legală, pentru persoane născute din donarea de spermă sau ovule, de a cunoaște identitatea donatorului.

Curtea a comunicat cererea guvernului francez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) considerat separat și coroborat cu art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție.

Silliau împotriva Franței (nr. 45728/17)

Cerere comunicată guvernului francez la 5 iunie 2018

Cererea privește interdicția legală, pentru persoane născute din donarea de spermă sau ovule, de a cunoaște identitatea donatorului.

Curtea a comunicat cererea guvernului francez și a adresat părților întrebări, în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) considerat separat și coroborat cu art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție.

Dalleau împotriva Franței (nr. 57307/18)

Cerere comunicată guvernului francez la 29 mai 2019

Cererea privește refuzul autorităților administrative de a proceda la transferul gameților partenerului decedat al reclamantei în Spania, țară care autorizează inseminarea *post-mortem*.

Curtea a comunicat cererea guvernului francez și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție.

Baret împotriva Franței (nr. 22296/20)

Cerere comunicată guvernului francez la 11 ianuarie 2021

Cererea privește refuzul autorităților administrative de a proceda la transferul gameților partenerului decedat al reclamantei în Spania, țară care autorizează inseminarea *post-mortem*.

Curtea a comunicat cererea guvernului francez și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție.

Caballero împotriva Franței (nr. 37138/20)

Cerere comunicată guvernului francez la 11 ianuarie 2021

Cererea privește refuzul autorităților administrative de a transfera embrionii cuplului format de reclamantă și soțul decedat al acesteia în Spania, țară care autorizează inseminarea *post-mortem*.

Curtea a comunicat cererea guvernului francez și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție.

Măsurile de precauție pentru protejarea sănătății unui copil nou-născut

Hanzelkovi împotriva Republicii Cehe

11 decembrie 2014

Această cauză privea măsura provizorie pronunțată de instanță prin care se dispunea întoarcerea la spital a unui copil nou-născut și a mamei lui care tocmai născuse și plecase imediat acasă, precum și lipsa oricărei căi de atac împotriva măsurii respective. Reclamantii – mama și copilul – se plângeau de o încălcare a dreptului lor la respectarea vieții private și de familie, susținând că măsura prin care se dispusese întoarcerea copilului la spital la câteva ore după nașterea lui nu fusese nici legală, nici necesară. Aceștia se plângeau, de asemenea, de lipsa unei căi de atac efective, neputând contesta măsura interimară și, neputând obține anularea ei, nu avuseseră dreptul la nicio reparație sau despăgubire.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și **art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție. Curtea a reamintit, în special, că luarea în îngrijire a unui copil nou-născut la naștere era o măsură extrem dură și că trebuiau să existe motive deosebit de puternice pentru ca un copil să fie luat din îngrijirea mamei sale împotriva voinței acesteia imediat după naștere și urmând o procedură care nu îi implica nici pe mamă, nici pe partenerul acesteia. În speță, Curtea a constatat, în special, că atunci când instanța națională luase în calcul să dispună măsura provizorie, ar fi trebuit să stabilească dacă era posibil să recurgă la o măsură mai puțin extremă de ingerință în viața de familie a reclamantilor într-un moment atât de decisiv din viața lor. Curtea a considerat că această ingerință serioasă în viața de familie a reclamantilor și condițiile de punere în aplicare avuseseră efecte disproporționate asupra perspectivelor acestora de a se bucura de o viață de familie imediat după nașterea copilului. Deși se poate să fi fost nevoie de măsuri de precauție pentru a proteja sănătatea copilului, ingerința în viața de familie a reclamantilor cauzată de măsura provizorie nu putea fi considerată necesară într-o societate democratică.

Teste medicale prenatale

Draon împotriva Franței (nr. 1513/03) și Maurice împotriva Franței (nr. 11810/03)

6 octombrie 2005 (Marea Cameră)

Reclamantii sunt părinții unor copii cu malformații congenitale grave care, din cauza unor erori medicale, nu au fost descoperite în timpul examenelor medicale prenatale. Aceștia introduseseră o acțiune în instanță împotriva spitalelor respective. Ca urmare a unei legi noi din 4 martie 2002, intrată în vigoare în timp ce acțiunea lor era pendinte, nu mai era posibil să ceară despăgubiri de la spitalul/medicul responsabil de „greutățile speciale” ce rezultau din dizabilitatea copilului. Prin urmare, despăgubirea care le fusese oferită nu acoperea acele „greutăți speciale”.

Curtea a constatat că legea în cauză **încălca art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție în privința procedurilor care erau pendinte la data la care legea a intrat în vigoare.

A.K. împotriva Letoniei (nr. 33011/08)

24 iunie 2014

Reclamanta susținea că i se refuzaseră îngrijiri medicale adecvate și în timp util, sub forma unui test de screening prenatal care ar fi indicat riscul ca fătul ei să aibă o boală genetică și i-ar fi permis să aleagă dacă să continue sau nu sarcina. Aceasta se plângea, de asemenea, că instanțele naționale, interpretând greșit legea privind tratamentul medical, nu stabiliseră că a existat o ingerință în dreptul său la respectarea vieții private.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție sub aspect procedural, constatând că instanța internă desfășurase procedura într-o manieră arbitrară și nu examinase corespunzător plângerea reclamantei.

A se vedea, de asemenea, mai recent:

Eryiğit împotriva Turciei, hotărârea din 10 aprilie 2018, care privea un diagnostic prenatal eronat, în care Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție sub aspectul său procedural.

Prezența studenților la medicină în timpul nașterii și dreptul la viață privată

Konovalova împotriva Rusiei

9 octombrie 2014

Reclamanta se plângea de prezența neautorizată a unor studenți la medicină în timpul nașterii copilului său, susținând că nu își dăduse consimțământul în scris pentru a fi observată și că nu fusese pe deplin conștientă atunci când fusese informată despre această măsură.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat în special că legislația națională relevantă la momentul nașterii copilului reclamantei – 1999 – nu conținea garanții pentru a proteja dreptul la respectarea vieții private al pacienților. Această deficiență gravă fusese agravată de procedura folosită de spital pentru a obține consimțământul pacienților pentru a face parte din programul de practică clinică în timpul tratamentului lor. În special, broșura de prezentare a spitalului, care o informa pe reclamantă cu privire la o posibilă implicare a sa în programul de practică, era vagă și acest aspect îi fusese prezentat în general astfel încât să i se sugereze că nu avea altă opțiune.

Operații de sterilizare

Gauer și alții împotriva Franței

23 octombrie 2012 (decizie privind admisibilitatea)

Cauza privea sterilizarea în scopul contracepției a cinci tinere cu dizabilități mintale, care erau angajate la un centru local de asistență pentru muncă (*Centre d'aide pour le travail* – CAT). Acestea susțineau, în special, că li se adusesse atingere integrității fizice, ca urmare a sterilizării efectuate fără să li se solicite consimțământul, și se plâneau că le fusese încălcat dreptul la respectarea vieții private și dreptul de a-și întemeia o familie. În plus, acestea susțineau că fuseseră supuse unei discriminări din cauza dizabilității lor.

Curtea a constatat că respectiva cerere a fost tardiv formulată și, prin urmare, a declarat-o **inadmisibilă** în temeiul art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție.

G.B. și R.B. împotriva Republicii Moldova (nr. 16761/09)

18 decembrie 2012

În mai 2000, prima reclamantă, în vârstă de 32 de ani la momentul faptelor, născuse un copil prin cezariană, în cursul căreia obstetricianul îi îndepărtase ovarele și trompele uterine fără permisiunea acesteia. Reclamanta făcuse tratament pentru a contracara

efectele menopauzei premature din 2001 și avusese de atunci probleme de sănătate în mod constant, inclusiv depresie și osteoporoză. Instanțele l-au considerat pe obstetrician vinovat de neglijență medicală, dar în cele din urmă, acesta fusese exonerat de răspundere penală, în 2005. Prima reclamantă și soțul ei (cel de-al doilea reclamant) formulară o acțiune civilă împotriva spitalului și a obstetricianului și le fuseseră acordate despăgubiri în valoare de 607 euro. În fața Curții, aceștia se plâneau de sterilizarea primei reclamante și de cuantumul mic al compensației care le fusese acordată.

Curtea a considerat că prima reclamantă nu și-a pierdut statutul de victimă și a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că valoarea despăgubirilor acordate de instanțele naționale fusese cu mult sub nivelul minim de despăgubire acordat în general de Curte în cauze în care aceasta a constatat o încălcare a art. 8 și a solicitat o reparație echitabilă suficientă, întrucât, efectele devastatoare asupra primei reclamante constituiseră o ingerință deosebit de gravă în drepturile sale garantate de Convenție.

Csoma împotriva României

15 ianuarie 2013

Reclamanta se plânga că, în urma unor erori medicale grave, nu mai putea să aibă copii. În timp ce era în săptămâna a șaisprezecea de sarcină, fătul fusese diagnosticat cu hidrocefalie și se decisese ca sarcina să fie întreruptă. În urma unor complicații după tratamentele pe care reclamanta le primise pentru a induce avortul, medicul fusese obligat să îi înlăture uterul și să îi extirpe ovarele pentru a-i salva viața. Reclamanta susținea că deficiențele din tratamentul său i-au pus viața în pericol și au lăsat-o în incapacitatea permanentă de a avea copii. Se mai plânga că, din cauza deficiențelor investigației, răspunderea medicilor nu a fost stabilită.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție. A constatat, în special, că reclamantei îi fusese încălcat dreptul la viață privată prin faptul că nu fusese implicată în alegerea tratamentului medical și nu fusese informată corespunzător cu privire la riscurile procedurii medicale.

Sterilizări forțate ale femeilor rome

K.H. și altele împotriva Slovaciei (nr. 32881/04)

28 aprilie 2009

Opt femei slovace de origine romă constataseră că nu mai pot concepe copii după ce li s-au făcut operații cezariene. Suspectând că au fost sterilizate fără știrea lor în timpul intervențiilor chirurgicale, acestea chemaseră în judecată cele două spitale slovace implicate.

Curtea a constatat că imposibilitatea reclamantelor de a obține fotocopii ale dosarelor lor medicale a constituit **o încălcare a art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) **și a art. 6 § 1** (accesul la o instanță) din Convenție.

V.C. împotriva Slovaciei (nr. 18968/07)

8 noiembrie 2011

Reclamanta, de origine romă, fusese sterilizată într-un spital public fără consimțământul ei deplin și informat, după nașterea celui de-al doilea copil. Aceasta semnase formularul de consimțământ în timp ce se afla încă în travaliu, fără să înțeleagă semnificația procesului și caracterul lui ireversibil, și după ce fusese avertizată că, dacă ar avea al treilea copil, ea sau copilul ar muri. De atunci, ea a fost ostracizată de comunitatea romă și, în prezent divorțată, citează infertilitatea sa ca fiind unul din motivele separării de fostul soț.

Curtea a constatat că reclamanta trebuie să fi încercat sentimente de frică, de angoasă și de inferioritate din cauza sterilizării sale, precum și a modului în care i s-a cerut să accepte această intervenție. Sterilizarea îi cauzase suferințe fizice și psihologice pentru o lungă perioadă de timp, având de asemenea consecințe nefaste asupra relației cu soțul său de la acea dată și cu comunitatea romă. Deși nu exista nicio probă că membrii personalului

medical implicat avuseseră intenția de a o supune unor rele tratamente, aceștia dăduseră dovadă de ignorare flagrantă a dreptului său de autonomie și de alegere în calitate de pacientă. Prin urmare, sterilizarea sa a constituit **o încălcare a art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Curtea a hotărât, de asemenea, că **nu a fost încălcat art. 3** în ceea ce privește plângerea reclamantei potrivit căreia ancheta cu privire la sterilizarea sa fusese inadecvată. În sfârșit, Curtea a mai hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește lipsa garanțiilor juridice de la cea dată care să acorde o considerație specială sănătății sale reproductive ca femeie romă.

N.B. împotriva Slovaciei (nr. 29518/10)

12 iunie 2012

În această cauză reclamanta susținea că fusese sterilizată fără să-și fi dat consimțământul deplin și informat într-un spital public din Slovacia.

Curtea a concluzionat că sterilizarea reclamantei fusese efectuată **cu încălcarea art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. A hotărât, de asemenea, că **nu a fost încălcat art. 3** din Convenție în ceea ce privește afirmația reclamantei potrivit căreia ancheta cu privire la sterilizare nu fusese adecvată. În sfârșit, a constatat că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

I.G., M.K. și R.H. împotriva Slovaciei (nr. 15966/04)

13 noiembrie 2012

Cauza privea trei femei de origine romă care se plâneau, în special, că fuseseră sterilizate fără consimțământul lor deplin și informat, că investigația ulterioară a autorităților cu privire la circumstanțele sterilizării lor nu fusese temeinică, echitabilă și efectivă și că originea lor etnică jucase un rol decisiv în sterilizarea lor.

Curtea a hotărât că au existat **două încălcări ale art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane și degradante) din Convenție, în primul rând, în ceea ce privește sterilizarea primei și a celei de-a doua reclamante, și, în al doilea rând, în ceea ce privește afirmațiile primei și a celei de-a doua reclamante potrivit cărora ancheta cu privire la sterilizare nu fusese adecvată. În continuare Curtea a constatat că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) în privința primei și a celei de-a doua reclamante și că **nu a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

În ceea ce o privește pe cea de-a treia reclamantă, Curtea a decis scoaterea cererii de pe rol, în temeiul art. 37 § 1 c) din Convenție.

A se vedea, de asemenea:

- **R.K. împotriva Republicii Cehe (nr. 7883/08)**, decizie (scoatere de pe rol) din 27 noiembrie 2012

- **G.H. împotriva Ungariei (nr. 54041/14)**, decizie (inadmisibilitate) din 9 iunie 2015

Maternitatea de substituție

Mennesson și alții împotriva Franței și Labassee împotriva Franței

26 iunie 2014

Cauzele priveau refuzul recunoașterii legale în Franța a unor legături de filiație stabilite legal în Statele Unite ale Americii între copii născuți în urma unui tratament în vederea maternității de substituție și cuplurile care urmaseră acel tratament. Reclamanții se plâneau, în special, de faptul că, în detrimentul interesului superior al copiilor, nu au putut obține în Franța recunoașterea legăturii de filiație care fusese stabilită legal în străinătate.

Curtea a hotărât în ambele cauze că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește dreptul reclamanților la respectarea vieții de familie. De asemenea, Curtea a hotărât în ambele cauze că **a fost încălcat art. 8** în ceea ce privește dreptul copiilor la respectarea vieții lor private. Curtea

a observat că autoritățile franceze, deși erau la curent cu faptul că acei copii au fost identificați în Statele Unite ca fiind copiii cuplului Menesson, respectiv ai cuplului Labassee, le-au refuzat totuși acest statut în temeiul legislației franceze. Curtea a considerat că această contradicție prejudiciază identitatea copiilor în societatea franceză. Curtea a mai observat că jurisprudența excludea complet stabilirea unei legături juridice între copiii născuți în urma unui tratament în vederea maternității de substituție – legal – efectuat în străinătate și tatăl lor biologic. Acest fapt depășea larga marjă de apreciere lăsată statelor în sfera deciziilor privind maternitatea de substituție.

A se vedea, de asemenea: **Foulon si Bouvet împotriva Franței**, hotărârea din 21 iulie 2016; **Laborie împotriva Franței**, hotărârea din 19 ianuarie 2017.

D. și alții împotriva Belgiei (nr. 29176/13)

8 iulie 2014 (decizie – parțial scoasă de pe rol; parțial inadmisibilă)

Cauza privea refuzul inițial al autorităților belgiene de a autoriza intrarea pe teritoriul Belgiei a unui copil născut în Ucraina în urma unei sarcini de substituție, la care au recurs reclamantii, doi resortisanți belgieni. Reclamantii invocau, în special, art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) și art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

Având în vedere evoluția cauzei de la data introducerii cererii, respectiv acordarea unui permis de liberă trecere (*laissez-passer*) pentru copil și sosirea acestuia în Belgia, unde a locuit de la acea dată împreună cu reclamantii, Curtea a considerat soluționat acest aspect al litigiului și a scos de pe rol capătul de cerere referitor la refuzul autorităților belgiene de a elibera documente de călătorie pentru copil. Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** pentru celelalte capete de cerere. Deși refuzul autorităților, menținut până când reclamantii depuseseră probe suficiente pentru a permite confirmarea legăturii de familie cu copilul, avusese ca efect separarea efectivă a copilului de reclamantii și constituise o ingerință în dreptul lor la respectarea vieții de familie, Belgia acționase în limitele largii sale puteri discreționare („marjă extinsă de apreciere”) în soluționarea unor astfel de chestiuni. De asemenea, Curtea a considerat că nu exista niciun motiv pentru a concluziona că respectivul copil fusese supus unui tratament contrar art. 3 din Convenție în perioada separării sale de reclamantii.

Paradiso și Campanelli împotriva Italiei

24 ianuarie 2017 (Marea Cameră)

Cauza privea plasamentul în îngrijirea serviciilor sociale a unui copil de 9 luni care se născuse în Rusia în urma unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională încheiat de un cuplu de italieni (reclamantii) cu o femeie rusă; ulterior s-a descoperit că aceștia nu aveau nicio legătură biologică cu copilul. Reclamantii se plâneau, în special, de separarea lor de copil și de refuzul recunoașterii legăturii de filiație stabilite în străinătate prin înregistrarea, în Italia, a certificatului de naștere al copilului.

Marea Cameră a decis, cu 11 voturi pentru și șase împotriva că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în cazul reclamantilor. Având în vedere absența oricărei legături biologice între copil și reclamantii, durata scurtă a relației lor cu copilul și incertitudinea legăturilor dintre ei din perspectivă juridică, și în ciuda existenței unui proiect parental și a calității legăturilor emoționale, Marea Cameră a hotărât că nu a existat o viață de familie între reclamantii și copil. Totuși, aceasta a constatat că măsurile contestate intrau în domeniul de aplicare al vieții private a reclamantilor. De asemenea, Marea Cameră a considerat că măsurile contestate urmăriseră scopurile legitime de apărare a ordinii și protejarea drepturilor și libertăților altora. Cu privire la acest ultim punct, a considerat legitimă dorința autorităților italiene de a reafirma competența exclusivă a statului de a recunoaște o legătură de filiație legală – și aceasta doar în cazul unei legături biologice sau al adopției legale – în vederea protejării copiilor. De asemenea, Marea Cameră a admis că instanțele italiene, concluzionând, în special, că minorul nu ar suferi un prejudiciu grav sau ireparabil ca rezultat al separării, au păstrat un echilibru just între diferitele interese în cauză, rămânând în limitele spațiului de manevră („marja de apreciere”) pe care îl aveau la dispoziție.

Aviz consultativ privind recunoașterea în dreptul intern a unei legături de filiație legale între un copil născut în străinătate prin intermediul maternității de substituție și mama beneficiară, solicitat de Curtea de Casatie din Franta (Cererea nr. P16-2018-001)

10 aprilie 2019 (Marea Cameră)

Cauza privea posibilitatea de a recunoaște în dreptul intern a unei legături de filiație legale între un copil născut în străinătate prin intermediul unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională și mama beneficiară, desemnată în certificatul de naștere redactat legal în străinătate ca „mamă legală”, în situația în care copilul a fost conceput cu ovule de la o terță donatoare și relația de filiație cu tatăl beneficiar a fost recunoscută în dreptul intern.

Curtea a constatat că statele nu au obligația de a transcrie mențiunile certificatului de naștere al unui copil născut în străinătate în urma unei maternități de substituție pentru a stabili legătura de filiație cu mama beneficiară, întrucât adopția ar putea servi, de asemenea, ca mijloc de recunoaștere a acelei legături.

A hotărât în special că, în situația în care un copil a fost născut în străinătate în urma unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională și a fost conceput utilizându-se gameții de la tatăl beneficiar și o terță donatoare, iar legătura de filiație cu tatăl beneficiar a fost recunoscută în dreptul intern,

1. dreptul la respectarea vieții private al copilului, în sensul art. 8 din Convenție, impune ca dreptul intern să prevadă posibilitatea recunoașterii unei legături legale de filiație cu mama beneficiară, desemnată în certificatul de naștere legal întocmit în străinătate ca fiind „mamă legală”;

2. dreptul la respectarea vieții private al copilului nu impune ca recunoașterea să fie făcută prin transcrierea în registrul de stare civilă a mențiunilor certificatului de naștere legal întocmit în străinătate; aceasta poate fi realizată pe o altă cale, cum ar fi adopția copilului de către mama beneficiară.

C și E împotriva Franței (nr. 1462/18 și 17348/18)

19 noiembrie 2019 (decizia Comitetului privind admisibilitatea)

Cauza privea refuzul autorităților franceze de a transcrie în registrul francez de stare civilă mențiunile complete din certificatele de naștere ale unor copii născuți în străinătate prin intermediul unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională și concepuți utilizând gameții de la tatăl beneficiar și o terță donatoare, certificatele de naștere indicând-o pe mama beneficiară drept mamă legală.

Curtea a declarat cele două cereri **inadmisibile** ca fiind vădit nefondate. A considerat, în special, că refuzul autorităților franceze nu era disproporționat, întrucât legislația națională permitea posibilitatea recunoașterii legăturii de filiație dintre copiii reclamânți și mama beneficiară pe calea adopției copilului celuilalt soț. Curtea a mai reținut că timpul mediu de așteptare pentru o decizie era de doar 4,1 luni în cazul unei adopții cu efecte depline și 4,7 luni în cazul unei adopții cu efecte restrânse.

D împotriva Franței (nr. 11288/18)

16 iulie 2020

Cauza privea refuzul de a transcrie în registrul francez de stare civilă mențiunile din certificatul de naștere al unui copil născut în străinătate printr-un contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională în măsura în care certificatul o desemna ca mamă pe mama beneficiară, care era și mama genetică a copilului. Copilul, cel de-al treilea reclamant în cauză, fusese născut în Ucraina, în 2012. Certificatul de naștere, emis în Kiev, o menționa pe prima reclamantă ca mamă și pe cel de-al doilea reclamant ca tată, fără a o menționa pe femeia care născuse copilul. Primii doi reclamânți, soț și soție, și copilul se plâneau de încălcarea dreptului copilului la respectarea vieții private și de discriminare pe motivul „nașterii” în exercitarea acestui drept.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții de familie) din Convenție, constatând că, prin refuzul de a transcrie mențiunile din certificatul de naștere ucrainean al celui de-al treilea reclamant în registrul francez de nașteri, în măsura în care

certificatul o desemna pe prima reclamantă ca mamă a copilului, Franța nu își depășise marja de apreciere în circumstanțele speței. De asemenea, a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție **coroborat cu art. 8**, acceptând că diferența de tratament de care s-au plâns reclamantii cu privire la mijloacele de recunoaștere a relației legale dintre astfel de copii și mama lor genetică aveau o justificare obiectivă și rezonabilă. În hotărârea sa, Curtea a observat, în special, că se pronunțase anterior asupra problemei relației de filiație legale dintre un copil și tatăl beneficiar, în cazul în care cel din urmă era tatăl biologic, în hotărârile *Mennesson* și *Labassee* (a se vedea supra). Potrivit jurisprudenței sale, existența unei legături genetice nu însemna că dreptul copilului la respectarea vieții sale private impunea ca relația legală cu tatăl beneficiar să fie stabilită exact prin transcrierea mențiunilor certificatului de naștere emis în străinătate. Curtea nu a găsit niciun motiv în circumstanțele prezentei cauze pentru a lua o decizie diferită privind recunoașterea relației legale cu mama beneficiară, care era mama genetică a copilului. De asemenea, Curtea a făcut trimitere la constatarea sa din avizul consultativ nr. P16-2018-001 (a se vedea supra), potrivit căreia adopția produce efecte similare înregistrării detaliilor nașterii în străinătate în ceea ce privește recunoașterea relației legale între copil și mama beneficiară.

Valdís Fjölnisdóttir și alții împotriva Islandei

18 mai 2021

Cauza privea nerecunoașterea unei legături de filiație între primele două reclamante și cel de-al treilea reclamant, care a fost născut prin intermediul unei mame surrogat în Statele Unite. Prima și cea de-a doua reclamantă erau părinții adoptivi ai celui de-al treilea reclamant, dar niciuna dintre ele nu avea o legătură biologică cu copilul. Acestea nu fuseseră recunoscute ca părinți legali ai copilului în Islanda, unde maternitatea de substituție este ilegală. Reclamantele se plâneau, în special, că refuzul autorităților de a o înregistra pe prima reclamantă și pe cea de-a doua reclamantă drept părinți ai celui de-al treilea reclamant constituise o ingerință în drepturile lor.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție. A considerat, în special, că, în pofida lipsei unei legături biologice între reclamantii, a existat „viață de familie” în relația dintre reclamantii. Cu toate acestea, Curtea a constatat că decizia de a nu le recunoaște pe primele două reclamante ca părinți ai copilului a avut un temei suficient în dreptul intern și, luând act de eforturile depuse de autorități pentru a menține această „viață de familie”, a decis, în cele din urmă, că Islanda a acționat în limitele puterii sale discreționare în speță.

S.-H. împotriva Poloniei (nr. 56846/15 și 56849/15)

16 noiembrie 2021 (decizie privind admisibilitatea)

Părinții reclamantilor – frați gemeni care aveau dublă cetățenie, israeliană și americană și locuiau în Israel – erau un cuplu de același sex, care, în 2010, concepuseră copiii prin intermediul unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională. Reclamantii au fost confirmați ca fiind copii ai părinților lor de Curtea Superioară din California. Cauza privea cererea acestora de obținere a cetățeniei poloneze (unul dintre părinții lor era resortisant polonez). Se plâneau în special de refuzul autorităților poloneze de a le recunoaște relația cu tatăl biologic, pe motiv că părinții lor erau un cuplu de același sex.

Curtea a declarat cererile **inadmisibile**, constatând că nu exista o bază factuală pentru a concluziona că a existat o ingerință în dreptul la respectarea vieții private și de familie în speță. Deși a recunoscut, în special, că reclamantii nu vor avea cetățenie poloneză și europeană ca urmare a acestor decizii, a subliniat că aceștia vor beneficia în continuare de dreptul la liberă circulație în Europa. În opinia Curții, aceștia nu formulară nicio plângere cu privire la dificultățile pe care le-ar fi suferit ca urmare a deciziilor, nici în fața Curții, nici în fața autorităților naționale. În special, legătura dintre părinți și copii în această cauză, deși nerecunoscută de autoritățile poloneze, era recunoscută în statul în care își aveau reședința reclamantii. Recunoașterea legală în Statele Unite însemna că reclamantii nu fuseseră lăsați într-un vid juridic nici în ceea ce privește cetățenia lor, nici în ceea ce privește recunoașterea relației de filiație legale cu tatăl lor biologic.

A.L. împotriva Franței (nr. 13344/20)

7 aprilie 2022⁴

Cauza privea compatibilitatea cu dreptul la respectarea vieții private a refuzului instanțelor naționale de a stabili în mod legal paternitatea reclamantului față de fiul său biologic – născut în cadrul unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională în Franța – după ce mama purtătoare încredințase copilul unui cuplu terț. Reclamantul susținea că respingerea acțiunii în stabilirea paternității în ceea ce privește fiul său biologic a reprezentat o ingerință disproporționată în dreptul la respectarea vieții sale private, fără niciun temei juridic.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, întrucât statul francez nu își respectase obligația de diligență excepțională în circumstanțele speciale ale cauzei. A subliniat însă că o constatare a unei încălcări nu trebuie interpretată în sensul punerii la îndoială a evaluării de către Curtea de Apel a interesului superior al copilului sau a deciziei acesteia de a respinge cererile reclamantului, decizie confirmată de Curtea de Casație. În speță, Curtea a observat, în special, că Curtea de Apel, susținută de Curtea de Casație, acordase prioritate în mod corespunzător interesului superior al copilului, pe care avusese grijă să îl caracterizeze în termeni concreți, având în vedere realitatea biologică a paternității susținute de reclamant. Punând în balanță, pe de o parte, dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și de familie, care impunea respectarea principiului priorității interesului superior al copilului, Curtea a considerat că motivele invocate de instanțele interne pentru a justifica ingerința contestată fuseseră relevante și suficiente în sensul art. 8 § 2 din Convenție. Cu toate acestea, Curtea a observat că procedurile au durat în total șase ani și aproximativ o lună, fapt incompatibil cu obligația necesară de diligență excepțională. Copilul avea aproximativ patru luni când cauza a ajuns în instanță și șase ani și jumătate când procedurile interne au luat sfârșit. În cauze care implică relația dintre o persoană și copilul acesteia, trecerea unei perioade considerabile de timp ar putea face ca problema juridică să fie tranșată pe baza lui *fait accompli*.

A se vedea, de asemenea, recent:

A.M. împotriva Norvegiei (nr. 30254/18)

24 martie 2022⁵

Copilul nenăscut și dreptul la viață

Vo împotriva Franței

8 iulie 2004 (Marea Cameră)

Fiind confundată cu o altă pacientă cu același nume de familie, reclamantei i-a fost perforat sacul amniotic, făcând necesar un avort terapeutic. Aceasta susținea că uciderea neintenționată a copilului său ar fi trebuit să fie clasificată ca omucidere.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție. A constatat că nu era în prezent dezirabil sau posibil să se pronunțe dacă un copil nenăscut este o persoană în temeiul art. 2 din Convenție. În plus, nu era nevoie de o acțiune penală; existau deja căi de atac care permiteau reclamantei să dovedească o neglijență medicală și să solicite despăgubiri.

⁴. Hotărârea rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (hotărâri definitive) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#).

⁵. Hotărârea rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din [Convenție](#).

Recurgerea la simfiziectomie medicală

[L.F. împotriva Irlandei \(nr. 62007/17\), K.O'S împotriva Irlandei \(nr. 61836/17\) și W.M. împotriva Irlandei \(nr. 61872/17\)](#)

10 noiembrie 2020 (decizii privind admisibilitatea)

În anii '60, ambele reclamante fuseseră supuse unor simfiziectomii chirurgicale⁶ în maternități, fie în timpul travaliului, fie înainte acestuia. Înaintea Curții, se plâneau că utilizarea acestei procedurii în Irlanda nu făcuse obiectul unei anchete interne compatibile cu Convenția și că, în plus, nu fuseseră în măsură să își susțină pe deplin pretențiile la nivel intern. Una dintre reclamante se plâneau, de asemenea, că, permițând efectuarea de simfiziectomii, statul nu își îndeplinise obligația de a proteja femeile împotriva tratamentelor inumane și degradante.

Curtea a declarat cererile **inadmisibile**. În cauza K.O.'S, în special, Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**, pe motiv că reclamanta nu epuizase căile de atac interne. În celelalte două cauze, a constatat că cererile de atac ale reclamantelor erau vădit nefondate, indicând că se ridica, de asemenea, problema epuizării căilor de atac interne.

Texte și documente

A se vedea, în special:

- [Bioetica și jurisprudența Curții](#), raport de cercetare pregătit de Divizia Cercetare și Bibliotecă (Direcția Jurisconsult) a Curții
-

Contact presă:

Tel.: + 33 (0)3 90 21 42 08

---

⁶. Simfiziectomia chirurgicală consistă în tăierea parțială a țesutului simfizei pubiene (articulația care unește oasele pubiene) pentru a crește capacitatea bazinului. Procedura permite simfizei pubiene să se separe pentru a facilita nașterea naturală în cazul în care există o problemă mecanică.